

Vrouwelijke naamwoorden

In het Nederlands kunnen naamwoorden mannelijk, vrouwelijk of onzijdig zijn. Ook zijn er woorden die zowel mannelijk als vrouwelijk zijn. Het onderscheid van een onzijdig naamwoord is duidelijk te zien als men er een bepaald lidwoord voor zet. Dat is bij onzijdige woorden namelijk 'het'. Bij mannelijke – en vrouwelijke woorden is het bepaald lidwoord 'de'. Het verschil tussen vrouwelijke en mannelijke woorden wordt vaak niet meer gekend. Bij het woord 'koning' zal ieder beseffen dat het om een mannelijk woord gaat, maar wie weet nog dat het woord 'regering' en 'overheid' vrouwelijk is?

In het Hebreeuws bestaan geen onzijdige woorden. In het algemeen wordt de vrouwelijke vorm hiervoor gebruikt. Het geslacht van een woord is meestal goed na te gaan aan de werkwoordsvorm die een mannelijke – of vrouwelijke vorm heeft. Woorden die zowel mannelijk als vrouwelijk zijn, krijgen een mannelijke werkwoordsvorm.

Hieronder volgen enkele voorbeelden waarbij het geslacht van het woord van betekenis is:

In Job 20:9 heeft een van Jobs vrienden, Zofar, het over de plaats (makoom) van de goddeloze. In vrijwel alle vertalingen wordt weergegeven 'Zijn plaats ziet hem niet meer'. Maar het woord 'makoom' is mannelijk*, terwijl het werkwoord vrouwelijk is: **zij** ziet niet meer. Er zijn mij twee taalkundigen bekend, Kroeze en Habel, die 'makoom' dan ook niet als onderwerp beschouwen. Kroeze vertaalt: *Sinds zijn opstaan*. En Habel vertaalt: *In his place*.

Een tweede voorbeeld is Genesis 12:6, waar staat dat het land het niet verdroeg dat Abram en Lot bijeenbleven. Het woord 'land', èrets, is altijd vrouwelijk, maar hier mannelijk. Ook weer na te gaan aan de werkwoordsvorm. Gewoonlijk is èrets een plek om in vrede samen te wonen, maar omdat hier onenigheid is tussen Lots herders en die van Abram, is het land hier niet vredig meer. En aardrijkskundige woorden van onbewoonbare gebieden, zoals bergen bijvoorbeeld, zijn mannelijk. Ook is het woord 'stad' vrouwelijk, maar als het in oorlog is is het mannelijk.

Een derde voorbeeld staat in Genesis 4:7 waar God Kaïn waarschuwt dat de zonde op de loer ligt. Het woord 'zonde' is vrouwelijk, maar hier mannelijk, te zien aan het werkwoord. De rabbijnse verklaring is dat de zonde aanvankelijk weinig kracht heeft, maar als men de zonde bij zich laat liggen geleidelijk aan kracht wint en tenslotte de overhand zal krijgen over je.

*Volgens sommigen zou het woord 'makoom' in Genesis 18:24 en 2 Samuel 17:12 vrouwelijk zijn. Maar het vrouwelijke suffix in Genesis 18 'in haar' kan betrekking hebben op de ervoor genoemde stad, die vrouwelijk is. En in 2 Samuel staat 'makoom' in het meervoud. En het bijzondere van 'makoom' is dat ook al is het mannelijk, het een vrouwelijk meervoud heeft. Dit komt in het Hebreeuws vaker voor. Het woord 'ab', 'vader' heeft bijvoorbeeld ook een vrouwelijk meervoud 'abot'.

Lukas de Groot, December 2023